

การปรับตัวด้านวัฒนธรรมของคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน

Cultural Adjustment of Thai Businesspersons in Nanning City, Guangxi Province, People's Republic of China

หนิง หยิงหยิง^{1*}, สุธิดา สุนทรวิภาต²

NONG YINGYING^{1*}, Suthida Soontornwipat²

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก, หลักสูตรศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

¹ Graduate student, Communicative Thai as a Second Language Program, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University.

² อาจารย์ประจำ, สาขาวิชาภาษาศาสตร์, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

² Lecturer, Department of Language studies, Faculty of Liberal Arts, Huachiew Chalermprakiet University.

* E-mail: aben1936@qq.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การปรับตัวด้านวัฒนธรรมของคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง จำนวน 10 คน ประกอบด้วย คนไทยที่เปิดร้านอาหารไทย 5 คนและคนไทยที่เปิดร้านนวดแผนไทย 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่และการปรับตัวของกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีทั้งหมด 4 ขั้นตอน 1) ขั้นตื่นตาตื่นใจ 2) ขั้นตระหนักทางวัฒนธรรม 3) ขั้นเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ และ 4) ขั้นปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงพบ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ภาษาและวัฒนธรรม 2) ด้านทัศนคติ และ 3) ด้านพฤติกรรม และแนวทางการแก้ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) การเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม 2) ความตระหนักในหน้าที่ทูตทางวัฒนธรรมของตนเอง 3) การแสวงหาช่องทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างหลากหลาย ช่องทาง 4) การเรียนรู้และปรับตัวในวัฒนธรรมใหม่ด้วยการเข้าใจวัฒนธรรมอื่น และ 5) การสร้างความสัมพันธ์กับคนในเมืองหนานหนิง

คำสำคัญ: การปรับตัวด้านวัฒนธรรม, คนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขาย, หนานหนิง

Abstract

This qualitative research aims to analyze cultural adjustment of Thai businesspersons in Nanning City, Guangxi Province of People's Republic of China. Research data was gathered by interviewing ten informants, five food shop owners and five massage saloon owners, running businesses in Nanning City. Research findings are reported as a descriptive analysis.

The results revealed that Thai businesspersons in Nanning City repeated the four phases of entering new culture, including 1) Honeymoon phase; 2) Crisis phase; 3) Recovery phase; and 4) Adjustment phase. Three problematic aspects in adjusting to Nanning culture are observed, were 1) illiteracy of language and culture; 2) attitude aspect; and 4) behavioral aspect. Five suggested solutions for the stated problems were the following: 1) acquiring knowledge of language and culture of Nanning City; 2) being aware of the role as a cultural ambassador; 3) seeking multiple ways of cross-cultural communication; 4) understanding and adjusting to the new cultural context; and 5) creating relationships with people in Nanning City.

Keyword: cultural adjustment; Thai businesspersons; Nanning City

บทนำ

สภาพสังคมยุคโลกไร้พรมแดนทุกสิ่งเชื่อมโยงกันทั่วโลก ส่งผลให้วัฒนธรรมต่างชาติทั่วทุกมุมโลก หลังไหลเข้าสู่สังคมไทย ซึ่งกระบวนการพัฒนาสังคมมีเป้าหมายสำคัญคือนำภาวะความทันสมัยเข้าไปในทุกภาคส่วนของสังคมไทย ดังนั้นจากสังคมดั้งเดิมที่มีวิถีการดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ดำรงชีพอยู่ในท้องถิ่นของตนถูกปรับเปลี่ยนเข้าสู่ภาวะความทันสมัย ส่งผลให้ผู้คนปรับวิถีชีวิตเข้าสู่กระแสที่พึ่งพาระบบเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัย และมีความสะดวกสบายในการดำรงชีวิตมากขึ้น และสามารถย้ายถิ่นไปใช้ชีวิตที่ประเทศอื่นได้ง่ายขึ้น ปรากฏการณ์การย้ายถิ่นนั้นเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก ประเทศไทยก็ต้องเผชิญกับปรากฏการณ์นี้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นการย้ายถิ่นภายในประเทศหรือการย้ายถิ่นระหว่างประเทศ เมื่อคนที่ได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในสถานที่ที่ต่างภาษาและต่างวัฒนธรรม แน่แน่นอนว่าบุคคลเหล่านั้นจำเป็นต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการสื่อสารทางด้านภาษา และวัฒนธรรมเพื่อทำให้การดำรงชีวิตอยู่ในดินแดนนั้นอย่างสุขสงบ โดยคนพลัดถิ่นที่มาจากวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน ย่อมมีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน

จากสถิติที่กรมการกงสุลได้รวบรวม พบว่า ในปี พ.ศ.2563 คนไทยที่อยู่ในประเทศจีนมีจำนวน 26,725 คน (กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ, 2563) เมืองหนานหนิงก็เป็นหนึ่งเมืองที่คนไทยนิยมอยู่ในประเทศจีน เมืองหนานหนิงเป็นเมืองเอกของเขตปกครองตนเอง ชนเผ่าจ้วง กว่างซี ที่อยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของจีน จากหนานหนิงบินตรงไปยังกรุงเทพฯ ใช้เวลาไม่ถึงสองชั่วโมง การเดินทางระหว่างเมืองหนานหนิงและประเทศไทยสะดวกมาก เมืองหนานหนิงมีสภาพภูมิอากาศเขตร้อนชื้น อบอุ่น มีแสงแดดมากมายเพียงพอ มีปริมาณน้ำฝนเพียงพอ ไม่มีหิมะตก สภาพภูมิอากาศอบอุ่น ช่วงฤดูร้อนระยะยาว ฤดูหนาวระยะสั้น ซึ่งถือว่าภูมิอากาศคล้ายกับประเทศไทย นอกจากนั้น เมืองหนานหนิงยังมีชาวจ้วงจำนวนมากอาศัยอยู่ ซึ่งมีภาษาและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับชาวไทย สภาพภูมิอากาศและ

ลักษณะวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกันก็ทำให้คนไทยนิยมมาทำงาน ศึกษา และใช้ชีวิตที่เมืองหนานหนิง เมืองหนานหนิงได้รับรางวัลจากสหประชาชาติให้เป็นเมืองน่าอยู่ เป็นเมืองเขียวของโลก และเมืองหนานหนิงเป็นเมืองสำคัญในการแลกเปลี่ยนระหว่างจีนและประเทศในกลุ่มอาเซียน ซึ่งเป็นสถานที่จัด CAEXPO (China-ASEAN Expo) ถาวร เมืองหนานหนิงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับประเทศกลุ่มอาเซียน และผู้คนจำนวนมากที่มาจากประเทศอาเซียนใช้ชีวิต ทำงาน และเรียนที่เมืองหนานหนิง ซึ่งทำให้เมืองหนานหนิงมีความยอมรับต่อวัฒนธรรมของประเทศอาเซียนเป็นอย่างมาก และคนในเมืองหนานหนิงก็เป็นมิตรกับชาวต่างชาติที่มาจากประเทศกลุ่มอาเซียน ลักษณะวัฒนธรรมของเมืองหนานหนิงที่มีการยอมรับวัฒนธรรมหลากหลายก็เป็นสาเหตุที่สำคัญที่ทำให้คนไทยเลือกมาอยู่ที่หนานหนิง คนไทยที่อยู่เมืองหนานหนิงมีส่วนหนึ่งจะประกอบอาชีพค้าขาย ส่วนมากเป็นเจ้าของร้านอาหารไทยและเจ้าของร้านนวดแผนไทย

การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเน้นการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน โดยอาจเป็นความแตกต่างเพียงระดับวัฒนธรรมย่อย เช่น อาชีพ ฐานะ ทางเศรษฐกิจ เพศ ฯลฯ ไปจนถึงความต่างระหว่างซีกโลกตะวันตกและตะวันออก ในการเข้าใจกระบวนการและประสิทธิภาพของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องเข้าใจถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของกระบวนการสื่อสาร และองค์ประกอบภายนอกอื่น ๆ อย่างเป็นองค์รวม การศึกษาหรือการมีความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมและการปรับตัวด้านวัฒนธรรมมีเป้าหมายหลัก คือ ช่วยลดปัญหาการสื่อสาร (Communication problem) และช่วยลดปัญหาการปรับตัว (Adaptation problem) จากการทบทวนวรรณกรรมวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า งานวิจัยด้านการสื่อสารและการปรับตัวของคนไทยที่อยู่ในประเทศจีนยังมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยด้านการสื่อสารในภาพรวม งานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับคนไทยในประเทศอื่น ๆ หรือชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทย ในขณะที่ปัจจุบันมีชาวไทยจำนวนไม่น้อยอยู่ในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน จึงเกิดคำถามที่น่าสนใจว่าในกรณีของชาวไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงจะประสบกับปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมด้านใดบ้าง และมีแนวทางการแก้ปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมอย่างไร การศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถเข้าใจถึงปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงและช่วยลดปัญหาการสื่อสารและช่วยลดปัญหาการปรับตัวของคนไทยกลุ่มนี้ได้

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติที่ศึกษาสาขาวิชาการสื่อสารภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง จึงสนใจศึกษาวิเคราะห์การปรับตัวด้านวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการปรับตัวทางวัฒนธรรม รวมถึงปัญหาของการปรับตัว และแนวทางแก้ปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง ข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้เกิดแนวทางทั้งในการศึกษาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของชาวไทยกลุ่มอื่นและชาวต่างชาติกลุ่มอื่นในประเทศจีน และแนวคิดในการจัดการช่วยเหลือและสนับสนุนชาวไทยที่อยู่ในประเทศจีน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์กระบวนการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน
3. เพื่อเสนอแนวทางแก้ปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน

แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาแนวคิดการปรับตัวด้านวัฒนธรรม แนวคิดความตระหนกทางวัฒนธรรมและการปรับตัว แนวคิดอุปสรรคและปัญหาการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และแนวคิดแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ ดังนี้

การปรับตัวด้านวัฒนธรรม หมายถึง การที่มนุษย์ต้องอยู่ในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้มนุษย์บุคคลนั้นต้องพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ความคิดของตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ของวัฒนธรรมนั้น เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (นิภา นิธยาน 2529, อ่างใน ปัทมาภรณ์ ธรรมทัต, 2542) การที่บุคคลปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่จะผ่าน 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นต้นตาคาตันใจ (Honeymoon stage) ชั้นตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture shock) ชั้นเรียนวัฒนธรรมใหม่ (Recovery) ชั้นปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ (Adjustment) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในกระบวนการเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ (Kalervo Oberg, 1960 อ่างใน เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559) แต่อย่างไรก็ตาม ในการปรับตัวด้านวัฒนธรรมยังพบ ปัญหาของการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มาจากคนต่างวัฒนธรรม ซึ่งมักเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อความแตกต่างในการรับรู้และการตีความที่รับรู้ และสาเหตุที่เป็นอุปสรรคและก่อให้เกิดปัญหาในการสื่อสารกับบุคคลต่างวัฒนธรรมสามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ อุปสรรคด้านความรู้และความคิด (Cognitive) อุปสรรคด้านทัศนคติและความรู้สึก และอุปสรรคด้านพฤติกรรม (Gudykunst and Kim, 2003 อ่างใน เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559)

นอกจากนี้ ในการปรับตัวด้านวัฒนธรรมมักจะเกิดปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะเกิดความวิตกกังวลและความเครียด แนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมใหม่สามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ การลดความไม่แน่ใจด้วยการเข้าใจคนจากวัฒนธรรมอื่น และการลดความกังวลใจด้วยการจัดตอบสนองทางอารมณ์ของเราอย่างมีประสิทธิภาพ (Gudykunst and Hammer, 1988 อ่างใน เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559)

สรุปได้ว่า บุคคลที่ไปอยู่ในต่างวัฒนธรรมย่อมมีการปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ และอาจจะเกิดปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาในการสื่อสารในบริบทต่างวัฒนธรรม การที่แสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมสามารถช่วยให้การปรับตัวเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่และการใช้ชีวิตที่อยู่ต่างวัฒนธรรมดียิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) ในการดำเนินการศึกษาวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวด้านวัฒนธรรม เพื่อนำเป็นแนวทางการศึกษา

2. เก็บข้อมูลในเขตพื้นที่เมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน เลือกกลุ่มประชากรและเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลหลักจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

กรณีของคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีนจะต้องมีคุณลักษณะประกอบไปด้วย 1) เป็นชาวไทย 2) ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง 3) มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศจีนไม่ต่ำกว่า 6 เดือน

จากเกณฑ์ข้างต้น ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาจำนวน 10 คน ประกอบด้วย คนไทยที่เปิดร้านอาหารไทย 5 คนและคนไทยที่เปิดร้านนวดแผนไทย 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างด้วยการตั้งคำถามที่จะสัมภาษณ์โดยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4. ปรับแก้ไขเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และนำไปเก็บข้อมูลภาคสนามกับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน

5. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงลึก เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

6. นำเสนอผลการศึกษาวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์การปรับตัวด้านวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การปรับตัวด้านวัฒนธรรมในด้านกระบวนการเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรม และแนวทางการแก้ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการปรับตัวด้านวัฒนธรรม

การปรับตัวทางวัฒนธรรม (Acculturation) เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งส่วนบุคคลและพฤติกรรมทางสังคม เป็นการเรียนรู้วิถีคิด ภูมิปัญญาและวิถีแสดงพฤติกรรมในรูปแบบใหม่เพื่อให้เข้ากับวัฒนธรรมเจ้าบ้าน (เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559) ดังนั้นการเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ต้องอาศัยการปรับตัว และในการปรับตัวของผู้ที่เข้าไปอยู่ในสังคมที่มีวัฒนธรรมต่างไปจากวัฒนธรรมเดิมของตนนั้นมักเกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งเรื่องของความวิตกกังวล ความเครียด ความเหงา ความไม่แน่ใจในการสื่อสารกับคนต่างวัฒนธรรม ซึ่งเรียกว่า “ความตระหนกทางวัฒนธรรม” Kalervo Oberg (1960, อ้างถึงใน เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559) อธิบายว่าในการเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ บุคคลน่าจะผ่าน 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นต้นตาตื่นใจ (Honeymoon stage) ขั้นตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture

shock) ชั้นเรียนวัฒนธรรมใหม่ (Recovery) และชั้นปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ (Adjustment) ในขั้น ตื่นตาตื่นใจ (Honeymoon stage) จะเกิดความตื่นเต้นและความรู้สึกยินดีในประเทศที่เราไปท่องเที่ยว หรือไปอยู่ใหม่ ในขั้นตระหนกทางวัฒนธรรม (Culture shock) บุคคลเริ่มหันมาสนใจกับความแตกต่าง และสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่คุ้นเคย มักเกิดความรู้สึกไม่สบายกายและสบายใจต่าง ๆ ดังนั้นความตระหนกทาง วัฒนธรรมจึงอาจเกิดในช่วงนี้ได้ ในขั้นเรียนวัฒนธรรมใหม่ (Recovery) บุคคลเริ่มต้นที่จะเรียนรู้มากขึ้น เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมเจ้าบ้าน พยายามพัฒนาทักษะการสื่อสารและเริ่มต้นผูกมิตรกับคนใน ท้องถิ่นนั้น ๆ และทำให้ค้นพบว่าได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ใหม่ ๆ จากการอาศัยอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ และในขั้นปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ (Adjustment) บุคคลจะแสดงจุดเด่นของวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือเจ้าบ้านที่ตนได้ไปพบเห็นมา นอกจากนั้นยังสามารถผูกมิตรและสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ๆ ภายในสังคมได้ ในขั้นนี้บุคคลจะเกิดความรัก ความผูกพันต่อประเทศใหม่ที่เข้ามาอยู่ และทำตัวเหมือนคน ในประเทศนั้น ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สามารถจัดลำดับขั้นตอนกระบวนการปรับตัวด้าน วัฒนธรรมของกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชน จีน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ชั้นตื่นตาตื่นใจ

ขั้นตอนนี้เป็นเวลาเวลาที่กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายเพิ่งเข้ามาอาศัยอยู่ในเมือง หนานหนิงเป็นช่วงแรก จะรู้สึกตื่นเต้น อิ่มเอมใจมีความสุข ตื่นตาตื่นใจ ประทับใจ กับสภาพแวดล้อมที่ แปรกใหม่ และได้พบเห็นสิ่งที่แตกต่างไปจากเดิม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“เมื่อฉันมาเมืองหนานหนิงครั้งแรก ฉันรู้สึกตื่นเต้น เพราะเป็นการ เดินทางไปต่างประเทศที่จะได้เห็นสิ่งแปลกใหม่”

(เล็ก, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า คนไทยที่เพิ่งเข้ามาเมืองหนานหนิงครั้งแรก รู้สึกตื่นเต้นและตื่นตาตื่นใจ เนื่องจากต้องออกจากประเทศของตนเองไปยังอีกประเทศหนึ่งที่ไม่เคยไปมา ก่อน ไม่รู้จะต้องเผชิญกับวัฒนธรรมของอีกสังคมหนึ่งอย่างไร และตื่นเต้นในความแตกต่างระหว่าง วัฒนธรรม

นอกจากนี้ กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงยังได้กล่าวถึงสิ่งแปลก ใหม่ หรือสิ่งที่น่าสนใจที่พบเห็นในเมืองหนานหนิง เช่น อาหาร การจราจร อากาศ เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิด ความรู้สึกประทับใจในเมืองหนานหนิง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“มาหนานหนิงครั้งแรกคือเมื่อ 12 ปีก่อน ตอนนั้นหนานหนิงยังไม่ได้ เจริญแบบนี้ รู้สึกยังไม่ค่อยโอเคเท่าไร เพราะว่ามันทุกอย่างยังไม่ได้ พัฒนาเจริญเหมือนตอนนี้ แต่เมืองก็มีความเจริญอยู่ คนที่นี่ก็ยินยอมที่จะ ช่วยเหลือเพราะรู้ว่า เป็นชาวต่างชาติ ทำให้ฉันรู้สึกประทับใจมาก”

(เมธินี, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อคนไทยที่เพิ่งเดินทางเข้ามาเมืองหนานหนิงครั้งแรกมักรู้สึกประทับใจ เนื่องจากเพิ่งเดินทางมาถึงอีกประเทศหนึ่ง เข้าสู่สังคมวัฒนธรรมใหม่ ทุกสิ่งทุกอย่างต่างจากสภาพแวดล้อมที่ตนเองเคยอยู่ ความไม่เจริญของเมืองหนานหนิงทำให้เกิดความรู้สึกผิดหวัง แต่มิตรภาพของคนจีนที่มีต่อคนไทยทำให้คนไทยมีความผ่อนคลาย และความประทับใจ

2) ชั้นตระหนกทางวัฒนธรรม

ชั้นตอนนี้เป็นช่วงเวลาที่กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมาสักระยะหนึ่ง ในขั้นนี้ คนไทยกลุ่มนี้เริ่มหันมาสนใจกับความแตกต่างและสิ่งต่าง ๆ ที่ไม่คุ้นเคย มักจะพบว่าการที่ไปอยู่อีกประเทศหนึ่ง ได้เรียนรู้วัฒนธรรมประเทศนั้นแล้วยังไม่สามารถปรับตัวได้ทันที ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกอึดอัด ไม่เคยชิน หรือเครียด เป็นต้น วัฒนธรรมหรือสิ่งที่ทำให้กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายได้อยู่ในเมืองหนานหนิงไม่เคยชินส่วนมากจะเป็นเรื่องอาหารกับพฤติกรรมของคนในสังคมดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1) “เรื่องอาหารยังไม่ค่อยชิน คนจีนไม่กินเผ็ด คนจีนชอบกินน้ำมัน
อาหารค่อนข้างแตกต่างกันมาก เพราะคนไทยชอบกินเผ็ดเปรี้ยว”

(เก๋, เจ้าของร้านนวดแผนไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า อาหารการกินเป็นเรื่องสำคัญในชีวิตประจำวันของคน แต่ละประเทศแต่ละท้องถิ่นจะมีอาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว วัฒนธรรมการกินถือเป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งในการบ่งชี้ถึงการดำรงตัวตนของผู้คนในสังคมนั้น ๆ อาหารจีนกับอาหารไทยมีความแตกต่างกัน อาหารไทยมักมีรสชาติค่อนข้างจัด รวมทั้งรสเปรี้ยว รสหวาน รสเผ็ด แต่อาหารจีนมักมีรสชาติจืดและใช้น้ำมันมาก ความแตกต่างของอาหารทำให้กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงรู้สึกไม่เคยชิน และยังไม่ค่อยปรับตัวได้

2.2) “โดยความที่คนไทยมักจะคุ้นเคยกับการพูดเสียงเบา และจะ
ระมัดระวังเรื่องความสะอาด จึงทำให้ดิฉันไม่ค่อยชินกับการรับมือกับคนที่ไม่มี
มารยาทในการรับประทานอาหารและสนทนา”

(นิตหน้อย, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงเป็นสักระยะหนึ่ง ก็เริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคมจีน ซึ่งบางส่วนจะมีพฤติกรรมที่ไม่ดี เช่น พูดคุยส่งเสียงดัง และไม่สนใจเรื่องมารยาท พฤติกรรมดังกล่าวทำให้คนไทยกลุ่มนี้เกิดความรู้สึกไม่คุ้นชิน

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า ชั้นตระหนกทางวัฒนธรรมเป็นช่วงที่กลุ่มคนไทยเริ่มหันมาสนใจกับความแตกต่างกับสิ่งต่าง ๆ และมีความรู้สึกเหมือนเป็นคนแปลกถิ่น รู้สึกไม่สบายใจ ไม่สบายใจ ความแตกต่างที่ทำให้กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงเกิดความรู้สึกดังกล่าว ส่วนมากจะเป็นเรื่องอาหารการกินและพฤติกรรมของคนในสังคม อาหารไทยกับอาหารจีนมีรสชาติที่ต่างกันจึงทำให้เกิดความรู้สึกไม่เคยชิน และพฤติกรรมของคนในสังคมที่มีปฏิสัมพันธ์กับคนไทยกลุ่มนี้จะทำให้เกิดการตระหนกทางวัฒนธรรม

3) ชั้นเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่

ชั้นตอนนี้เป็นเวลาเวลาที่กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงเริ่มต้นที่จะเรียนรู้มากขึ้นเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมจีน พยายามพัฒนาทักษะการสื่อสาร และเริ่มต้นผูกมิตรกับคนในท้องถิ่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.1) “เมื่อผมอยู่ที่เมืองหนานหนิง ผมได้เรียนรู้ประเพณีต่าง ๆ เช่น วันขึ้นปีใหม่จีนมีการเฉลิมฉลองอย่างใหญ่โต และเทศกาลไหว้พระจันทร์”

(อานาน, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า เมื่อกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขาย ใช้ชีวิตอยู่เมืองหนานหนิง ติดต่อกับคนในสังคม ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้วัฒนธรรมจีนและขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ มากมาย วันตรุษจีนเป็นเทศกาลที่สำคัญที่สุดสำหรับคนจีน ในช่วงวันตรุษจีนจะมีการเฉลิมฉลองที่ยิ่งใหญ่ คนไทยที่อาศัยอยู่ในเมืองหนานหนิงมีโอกาสได้เห็นและเข้าร่วมพิธีเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีน ซึ่งทำให้คนไทยได้เรียนรู้วัฒนธรรมจีน

3.2) “วัฒนธรรมจีนค่อนข้างเร่งรีบเร่งด่วน เลยต้องเสิร์ฟอาหารให้เร็วขึ้น และรสชาติจะต้องลดลงหน่อย”

(นิตหน้อย, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า เนื่องจากอาศัยอยู่ที่เมืองหนานหนิง เปิดร้านอาหารไทย คนไทยที่เป็นเจ้าของร้านอาหารไทยจึงได้มีโอกาสสื่อสารกับคนจีน โดยเฉพาะลูกค้าคนจีนที่มารับประทานอาหารที่ร้าน คนไทยกลุ่มนี้สามารถเรียนรู้วัฒนธรรมการสื่อสารของคนจีนที่แตกต่างจากคนไทยคือค่อนข้างเร่งรีบเร่งด่วน และอีกทั้งยังได้เรียนรู้วัฒนธรรมอาหารการกินของคนจีนด้วย ซึ่งทำให้กลุ่มคนไทยที่เป็นเจ้าของร้านอาหารไทยสื่อสารกับลูกค้าคนจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์

4) ชั้นปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่

ชั้นตอนนี้เป็นเวลาเวลาที่กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงแสดงถึงความสามารถที่ปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมจีน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1) “เกือบจะไม่ได้ปรับตัว มีเพียงเรื่องศาสนา เพราะที่หนานหนิงจะไม่มีวัดไทย และฉันรู้สึกมีความพึงพอใจอย่างมากในการใช้ชีวิตที่เมืองหนานหนิง”

(เล็ก, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า เมืองหนานหนิงตั้งอยู่ทางภาคใต้ของประเทศจีนและอยู่ใกล้กับประเทศไทย ดังนั้นสภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม คล้ายคลึงกับประเทศไทย ซึ่งทำให้คนไทยที่อยู่ในเมืองหนานหนิงไม่ต้องปรับตัวมาก สามารถเข้ากับสังคมวัฒนธรรมใหม่ได้ง่ายขึ้น แต่ความแตกต่างในเรื่องศาสนาก็ทำให้คนไทยที่อยู่ในเมืองหนานหนิงต้องปรับตัว เนื่องจากที่เมืองหนานหนิงไม่มีวัดไทย คนไทยมักจะบูชาพระพุทธรูปที่บ้าน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนไทยที่อยู่ในเมือง

หนานหนิงสามารถดำเนินชีวิตโดยคงความเป็นไทยอยู่

4.2) “วิธีการปรับตัวของผมคือศึกษาและเข้าร่วมกับประเพณีวัฒนธรรม
ต่าง ๆ เมื่ออยู่ที่หนานหนิง ผมรู้สึกพอใจเป็นอย่างมาก”

(อานาน, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า เมื่ออยู่ในเมืองหนานหนิง คนไทยที่ประกอบ
อาชีพค้าขายได้หาวิธีการปรับตัวต่าง ๆ เพื่อเข้ากับสังคมวัฒนธรรมจีน การเข้าร่วมกิจกรรมและประเพณี
ต่าง ๆ เป็นวิธีการที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้วัฒนธรรมและวิธีการปรับตัว

2. ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรม

บุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรมย่อมมีปัญหาของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัว ปัญหา
และอุปสรรคสำคัญของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมมี 3 ด้าน คือ 1) ด้าน
ความรู้และความคิด สืบเนื่องจากความไม่เข้าใจหรือไม่รู้ในภาษาที่ใช้ 2) ด้านทัศนคติและความรู้สึก เช่น
การมองแบบเหมารวม การด่วนสรุป อคติขาดความละเอียดอ่อนในการแสดงออก และ 3) ด้านพฤติกรรม
เช่น ขาดการปรับตัว ขาดความเคารพในวัฒนธรรมอื่น เป็นต้น (Kunst, G & Kim, Y., 2003 อ้างถึงใน
เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559)

1) ปัญหาด้านความไม่รู้ภาษาและวัฒนธรรม

ความไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษาที่ใช้กัน และการขาดความรู้วัฒนธรรมนั้น ๆ เป็นปัญหาและ
อุปสรรคสำคัญของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1) “เมื่อผมเปิดร้านอาหารไทยที่เมืองหนานหนิง ผมมีปัญหาเรื่อง
ภาษา มีปัญหาในการสนทนาเรื่องอาหารไทยต่อลูกค้าคนจีน เพราะผมแค่พูด
ได้บางคำ ภาษาจีนผมไม่ค่อยดี ส่วนเรื่องวัฒนธรรม แรก ๆ ไม่รู้ในวัฒนธรรม
บางอย่าง แต่พออยู่นาน ๆ ก็เรียนรู้เข้าร่วมตามโอกาส”

(อานาน, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมือง
หนานหนิงมีส่วนหนึ่งมีปัญหาไม่เข้าใจหรือไม่รู้ภาษา และรู้วัฒนธรรมเพียงผิวเผิน สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา
ดังกล่าวคือ ไม่เคยเรียนภาษาจีนและไม่รู้หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีนเพียงผิวเผิน ซึ่งทำให้
เกิดปัญหาในการสื่อสารกับคนจีน เช่นไม่สามารถแนะนำอาหารไทยให้แก่ลูกค้าคนจีน

1.2) “ผมอยู่หนานหนิง 10 กว่าปีแล้ว คนจีนบอกว่าพูดภาษาจีน
เหมือนคนจีนเลย แต่ผมก็ยังมีปัญหาเรื่องภาษา เวลาเอาภาษาไทยแปลเป็น
ภาษาจีน บางทีความหมายมันจะเปลี่ยนไป บางทีใช้คำไม่ถูก เพราะว่า
ภาษาจีนคำเดียวมีหลายความหมาย ถ้าพูดผิดก็จะเข้าใจผิด ส่วนด้าน

วัฒนธรรม ผมก็มีบางอย่างไม่เคยรู้มาก่อน เช่นคนจีนชอบคุยงานกันบนโต๊ะกินข้าว เขาเรียกว่าเป็นวัฒนธรรมการดื่มบนโต๊ะอาหาร”

(ไวน์, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีส่วนหนึ่งมีทักษะการใช้ภาษาจีนในระดับดี แต่ก็ยังมีปัญหาไม่รู้จักเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม และปัญหาการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีนที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ปัญหาเหล่านี้ทำให้เกิดความเข้าใจผิดในการสื่อสารกับคนจีน กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงยังมีปัญหาการขาดความรู้วัฒนธรรมคือรู้วัฒนธรรมหลัก แต่ไม่รู้วัฒนธรรมย่อย เช่น คนจีนมีวัฒนธรรมการดื่มบนโต๊ะอาหาร คนจีนชอบคุยงานกันบนโต๊ะกินข้าว โดยเฉพาะในแวดวงธุรกิจหรือพนักงานขายสินค้าที่ต้องรับประทานอาหารกับลูกค้า เลี้ยงรับรองบ่อย ๆ “การดื่ม” ของคนจีนถือเป็นการสานสัมพันธ์กันทางสังคม คนไทยส่วนใหญ่จะไม่รู้วัฒนธรรมนี้

2) ปัญหาด้านทัศนคติ

คนไทยมีทัศนคติที่ดีต่อการรักษาวัฒนธรรมของประเทศจีน คิดว่าไม่ควรมียกติ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1) “ฉันคิดว่าประเทศจีนรักษาวัฒนธรรมของชาติตนเองได้ดี ไม่ควรมียกติ ไม่งั้นจะทำให้เราเข้ากับคนจีนและวัฒนธรรมจีนได้ยาก”

(นิคหน้อย, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ สัมภาษณ์ วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า ทัศนคติคือความไม่เที่ยงธรรมและความลำเอียงเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้มองไม่เห็นทางเพราะลำเอียงเข้าข้างตัว การมีทัศนคติอคติทำให้บุคคลไม่เป็นตัวของตัวเองและขาดคุณธรรมในการดำเนินชีวิตซึ่งจะเป็นผลร้ายต่อการอยู่ร่วมกัน เวลาอยู่ในต่างวัฒนธรรม ถ้าหากมีอคติก็จะเป็นปัญหาหรืออุปสรรคของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งทำให้บุคคลเข้ากับวัฒนธรรมประเทศเจ้าบ้านได้ยาก

2.2) “ฉันมีทัศนคติต่อวัฒนธรรมจีนทั้งด้านดีและด้านไม่ดี ด้านดีคือฉันหลงใหลและชอบวัฒนธรรมจีน ด้านไม่ดีคือบางทีก็คิดว่าทำไมต้องเป็นอย่างนี้ แต่ก็ยังเคารพอยู่ เพราะว่าวัฒนธรรมจีนกับวัฒนธรรมไทยต่างกันอยู่แล้ว ต้องเข้าใจความแตกต่างของวัฒนธรรม จึงสามารถทำให้เราปรับตัวได้และใช้ชีวิตที่นี่ได้อย่างมีความสุข”

(เมธินี, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า การมีทัศนคติเชิงบวกต่อวัฒนธรรมของประเทศเจ้าบ้านสามารถแสดงให้เห็นถึงคนที่อยู่ในต่างวัฒนธรรมมีความพร้อมในการปรับตัว แสดงว่าจะสามารถปรับตัวได้ดีและสามารถเข้ากับสังคมวัฒนธรรม ในทางกลับกัน ถ้ามีทัศนคติเชิงลบต่อวัฒนธรรม

ของประเทศเจ้าบ้านมักทำให้เกิดปัญหาการปรับตัว คนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงบางคนมีทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อสังคมวัฒนธรรมจีน แต่เข้าใจความแตกต่างของแต่ละวัฒนธรรมและเคารพวัฒนธรรมจีน จึงทำให้เกิดปัญหาทางตระหนกทางวัฒนธรรมและปัญหาการปรับตัวลดลง

3) ปัญหาด้านพฤติกรรม

ปัญหาด้านพฤติกรรมเป็นอุปสรรคต่อการปรับตัวด้านวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

*“ฉันเป็นคนใจร้อน วุ่นวาย แต่จิตใจดีนะ ฉันไม่ชอบรับรู้วัฒนธรรมใหม่
ไม่ค่อยชอบปรับตัว”*

(บัวลอย, เจ้าของร้านนวดแผนไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 1 มีนาคม 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีปัญหาด้านพฤติกรรมคือการไม่ชอบรับรู้วัฒนธรรมใหม่ทำให้ขาดการปรับตัว ถ้าบุคคลมีพฤติกรรมไม่ชอบเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ และไม่รู้จักยืดหยุ่น ก็อาจจะมีโอกาสประสบปัญหาความตระหนกทางวัฒนธรรมได้อย่างรุนแรง และปรับตัวได้ยาก

3. แนวทางการแก้ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรม

การที่บุคคลที่ไปอยู่ในต่างวัฒนธรรม ย่อมเกิดปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรม จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางการต่าง ๆ ที่ช่วยลดปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรม และสร้างความเข้าใจร่วมกันมากขึ้น เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีวัฒนธรรมต่างจากตนได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ Gudykunst and Hammer (1988, อ้างถึงใน เมตตา วิวัฒนานุกูล, 2559) อธิบายว่า มีปัจจัยหลายประการที่ช่วยให้บุคคลลดความไม่แน่ใจและความวิตกกังวล การที่เราสามารถเลือกได้ว่า บุคคลจะปฏิบัติตัวอย่างใดเมื่ออยู่ในวัฒนธรรมเจ้าบ้าน ได้แก่ 1) สามารถพูดภาษาที่ใช้ในวัฒนธรรมนั้นได้ 2) มีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเจ้าบ้าน 3) ลดภาพเหมารวม (Stereotypes) ของคนชาตินั้นให้เปิดกว้าง มีความยืดหยุ่น 4) มีทัศนคติที่ดีกับวัฒนธรรมและคนในชาตินั้น 5) มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมนั้น 6) หากจุดที่เหมือนกันระหว่างวัฒนธรรมเรากับวัฒนธรรมของเขา 7) มีเครือข่ายการติดต่อสื่อสารร่วมกับสมาชิกในกลุ่มวัฒนธรรมนั้น และ 8) รับรู้เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองในทางบวก หากบุคคลสามารถควบคุมปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้ ก็จะช่วยให้บุคคลปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้ และสื่อสารกับคนในวัฒนธรรมนั้นได้ดีขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สามารถพบเห็นคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงแนวทางการแก้ปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ เพื่อเข้ากับสังคมวัฒนธรรมจีน แนวทางการแก้ปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมสามารถแบ่งเป็น 5 แนวทาง ได้แก่ 1) การเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม 2) ความตระหนักในหน้าที่ทูตทางวัฒนธรรมของตนเอง 3) การแสวงหาช่องทางสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างหลากหลายช่องทาง 4) การเรียนรู้และปรับตัวในวัฒนธรรมใหม่ด้วยการเข้าใจวัฒนธรรมอื่น และ 5) การสร้างความสัมพันธ์กับคนในเมืองหนานหนิงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม

การเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมด้วยการดูหนังจีน และการคุยกับคนจีน เป็น

แนวทางแก้ปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1) “เมื่อมาอยู่หนานหนิงแล้ว ฉันก็พยายามเรียนภาษาและวัฒนธรรมนะ ฉันเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจากการดูหนังจีน ละครจีน การคุยกับเพื่อนคนจีนบ่อย ๆ พยายามใช้ภาษาบ่อย ๆ”

(เมธินี, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงเมื่อใช้ชีวิตและเปิดร้านทำค้าขายที่หนานหนิงก็พยายามเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมช่องทางที่มักใช้ในการเพิ่มความรู้ดังกล่าวคือเรียนผ่านสื่อบันเทิงต่าง ๆ และสื่อสารกับเพื่อนคนจีน

1.2) “ฉันเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมจากการดูละครจีนและหนังจีน สื่อสารกับคนจีน ทำให้ได้เรียนคำศัพท์ใหม่ ๆ ได้ตลอด และยังเรียนรู้จากโซเชียลมีเดีย เช่นยูทูป เฟสบุ๊ค”

(เก๋, เจ้าของร้านนวดแผนไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงเมื่อใช้ชีวิตและเปิดร้านทำค้าขายที่หนานหนิงเพื่อได้ความรู้ใหม่ ๆ ด้านภาษาและวัฒนธรรมนอกเหนือจากดูละครจีน หนังจีน และสื่อสารกับคนจีนแล้ว ยังเรียนรู้จากโซเชียลมีเดียอีกด้วย แสดงให้เห็นว่าคนไทยกลุ่มนี้มีช่องทางหลากหลายในการเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า การเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมสามารถช่วยเพิ่มทักษะการใช้ภาษาจีนและความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมจีน แก้ปัญหาของการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ทำให้เข้ากับสังคมวัฒนธรรมจีนได้ง่ายขึ้น กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีช่องทางหลากหลายในการเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม เช่น สอบถามผู้ร่วมงานที่เป็นคนจีน ดูละครจีน และหนังจีน สื่อสารกับคนจีน และเรียนรู้จากโซเชียลมีเดีย เป็นต้น

2) ความตระหนักในหน้าที่ทูตทางวัฒนธรรมของตนเอง

กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีความตระหนักในหน้าที่ทูตทางวัฒนธรรม โดยมีความคิดว่า การเปิดร้านอาหารไทยเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย เมื่อมีเทศกาลของไทยที่ร้านจะจัดงานตามเทศกาลต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1) “เมื่อฉันเปิดร้านอาหารไทยที่เมืองหนานหนิง ฉันคิดว่าตนเองมีหน้าที่ในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยค่ะ เมื่อมีเทศกาลของไทยที่ร้านจะจัดงานตามเทศกาลไทย โดยให้ทั้งคนไทยและคนจีนร่วมงาน”

(เล็ก, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีความคิดว่าตนเองมีหน้าที่ในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ผู้ประกอบการร้านอาหารไทยเผยแพร่วัฒนธรรมไทยโดยการจัดงานต่าง ๆ ตามเทศกาลไทยและให้ทั้งคนไทยและคนจีนร่วมงานซึ่งสามารถทำให้คนจีนได้รู้จักและสนใจวัฒนธรรมได้มากขึ้น และสามารถทำให้คนไทยกับคนจีนที่มาเข้าร่วมงานได้มีโอกาสสื่อสารกัน การจัดงานต่าง ๆ ตามเทศกาลไทยถือเป็นการสร้างโอกาสในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งสามารถช่วยคนไทยกลุ่มนี้ลดความตึงเครียดทางวัฒนธรรมและปัญหาการปรับตัวได้น้อยลง

2.2) “เมื่อฉันเปิดร้านนวดแผนไทยที่เมืองหนานหนิง ฉันคิดว่าตนเองมีหน้าที่ในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยค่ะ ทำให้คนจีนรู้จักการนวดแบบไทยเป็นยังไง อยากให้ลูกค้ารู้สึกเหมือนได้ไปนวดที่ประเทศไทย ก็เลยตกแต่งร้านแบบไทย ๆ เช่น มีรูปพระพุทธรูป ใช้ผ้าคลุมโต๊ะที่เป็นผ้าไทยพื้นเมือง บรรยากาศภายในร้านมีทั้งการบรรเลงดนตรีไทยเดิมและดนตรีไทยร่วมสมัย รวมถึงพนักงานของร้านแต่งกายชุดไทย เป็นต้น การนวดก็จะเป็นนวดแบบไทยแท้ ๆ เลย”

(เก๋, เจ้าของร้านนวดแผนไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประกอบการร้านนวดแผนไทยอยากเผยแพร่วัฒนธรรมไทยให้ชาวจีนได้รู้จักอย่างแท้จริง เนื่องจากร้านนวดแผนไทยมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการแสดงความเป็นไทย ผู้ประกอบการร้านนวดได้นำเสนอวัฒนธรรมไทยโดยการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ไทยในวิถีที่หลากหลาย เช่น การออกแบบและตกแต่งร้าน ดนตรีประกอบ เสื้อผ้าของพนักงาน เป็นต้น องค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้ถูกนำเสนอให้สื่อความหมายที่เชื่อมโยงถึงความเป็นไทย ความตระหนักในหน้าที่ทูตทางวัฒนธรรมของตนเองทำให้กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงให้ความสำคัญในทั้งวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมจีน กลายเป็นสื่อกลางในการสื่อสารแลกเปลี่ยนทั้งสองวัฒนธรรม ซึ่งช่วยให้คนไทยกลุ่มนี้มีปัญหาทางวัฒนธรรมและการปรับตัวได้น้อยลง

2.3) “เมื่อฉันเปิดร้านอาหารไทยที่เมืองหนานหนิง ฉันคิดว่าตนเองมีหน้าที่ในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทยค่ะ มีเป็นอย่างมาก เปิดร้านอาหารไทยก็ทำให้คนจีนรู้ว่าคนไทยทานข้าวยังไง อาหารไทยเป็นยังไง ในร้านยังมีการนำชุดไทยเข้ามา ให้คนจีนใส่ชุดไทย ให้คนจีนรู้จักชุดไทยซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของไทย ร้านก็จะตกแต่งแบบไทย ๆ ชุดไทยและชุดลีสองบันนาในมุมมองคนจีนจะมีการคล้ายคลึงกัน แต่จริง ๆ แล้วมีความแตกต่างกัน”

(เมธินี, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมือง

หนานหนิงมีความคิดว่าตนเองมีหน้าที่ในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย อาหารไทยและการแต่งกายแบบไทย ถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย การเปิดร้านอาหารไทยและนำชุดไทยเข้ามาให้ลูกค้ายู้งักก็เป็นวิธีการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย

จากการวิเคราะห์ข้างต้น สรุปได้ว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงส่วนใหญ่คิดว่าตนเองมีหน้าที่ในการเผยแพร่วัฒนธรรมไทย ซึ่งด้วยวิธีหลากหลาย เช่น การจัดงานต่าง ๆ ตามเทศกาลไทย การออกแบบและตกแต่งร้าน การใช้ดนตรีประกอบ เสื้อผ้าของพนักงาน และการแนะนำชุดไทย เป็นต้น ความตระหนักในหน้าที่ที่ทูตทางวัฒนธรรมของตนเองทำให้กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมไทย ซึ่งกลายเป็นสื่อกลางในการสื่อสารแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทย-จีน ช่วยให้คนไทยกลุ่มนี้มีปัญหาทางตระหนกทางวัฒนธรรมและการปรับตัวได้น้อยลง และเข้ากับวัฒนธรรมจีนได้ง่ายขึ้น

3) การแสวงหาช่องทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างหลากหลายช่องทาง

กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงแสวงหาช่องทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมทั้งช่องทางเรียนภาษาและวัฒนธรรมจีน และช่องทางที่สื่อสารกับคนจีน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ผมพยายามหาช่องทางเรียนภาษาและวัฒนธรรมจีน เช่น เรียนจากโซเชียลมีเดียต่าง ๆ และพยายามหาช่องทางสื่อสารกับคนจีน เช่น คุยกับลูกค้าคนจีน ชวนคนจีนมาร่วมงานที่ร้าน และไปเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของเขาด้วย”

(อานาน, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงส่วนใหญ่ได้แสวงหาช่องทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมอย่างหลากหลายช่องทางรวมทั้งช่องทางเรียนภาษาและวัฒนธรรมจีน และช่องทางที่สื่อสารกับคนจีน เรียนภาษาและวัฒนธรรมจีน ผ่านโซเชียลมีเดีย ชวนคนจีนมาร่วมงานที่ร้าน และไปเข้าร่วมกิจกรรมกับคนจีน เพื่อได้มีโอกาสสื่อสารกับคนจีน การแสวงหาช่องทางการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่หลากหลายช่องทางดังกล่าวช่วยให้คนไทยกลุ่มนี้ได้พัฒนาทักษะการใช้ภาษาจีน เข้าใจวัฒนธรรมจีน และสังคมจีนได้มากขึ้น ซึ่งสามารถช่วยพวกเขาแก้ปัญหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม และเข้ากับวัฒนธรรมจีนได้ง่ายขึ้น

4) การเรียนรู้และปรับตัวในวัฒนธรรมใหม่ด้วยการเข้าใจวัฒนธรรมอื่น

กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีความคิดว่า การเข้าใจวัฒนธรรมจีนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และปรับตัวในวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

4.1) “ฉันคิดว่าการเข้าใจวัฒนธรรมจีนมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และปรับตัวในวัฒนธรรมจีนเป็นอย่างมาก เข้าเมืองตาหลิวต้องหลีวตาตาม เป็น การป้องกันตัวเองด้วย เป็นสิ่งสำคัญมาก ๆ”

(เมธินี, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีความคิดว่าการเข้าใจวัฒนธรรมจีนมีความสำคัญในการเรียนรู้และปรับตัวในวัฒนธรรมจีน ซึ่งเป็นการป้องกันตัวเอง และสามารถช่วยแก้ปัญหาทางวัฒนธรรมและการปรับตัว

4.2) “ถ้าเราเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น เราก็ใช้ชีวิตง่ายขึ้น เราต้องเรียนวัฒนธรรมเพิ่มเติม จะได้เข้ากับคนจีนได้ดีขึ้น”

(เก๋, เจ้าของร้านนวดแผนไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีความคิดว่าการเข้าใจวัฒนธรรมจีนสามารถช่วยให้การสื่อสารกับคนจีนและเข้ากับสังคมจีนได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ปัญหาการปรับตัว

5) การสร้างความสัมพันธ์กับคนในเมืองหนานหนิง

กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงสร้างความสัมพันธ์กับคนในเมืองหนานหนิงด้วยการทำความรู้จักเพื่อนคนจีนด้วยการแนะนำจากเพื่อนและพูดคุยกับลูกค้า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ฉันพอได้เป็นร้านที่หนานหนิงก็พยายามไปรู้จักเพื่อนคนจีน เพื่อนคนจีนก็แนะนำเพื่อนให้รู้จัก เวลาลูกค้ามาที่ร้าน บางทีก็ได้คุยกันแอดเพิ่มเป็นเพื่อนวีแชท การที่ได้รู้จักเพื่อนคนจีนเยอะก็เป็นประโยชน์ต่อร้านด้วย”

(เมธินี, เจ้าของร้านอาหารไทย

สัมภาษณ์ วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565)

จากตัวอย่างการสัมภาษณ์สะท้อนให้เห็นว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงได้พยายามสร้างความสัมพันธ์กับคนในเมืองหนานหนิงด้วยวิธีที่หลากหลาย ซึ่งทำให้คนไทยกลุ่มนี้ได้รู้จักคนในเมืองหนานหนิงได้มากขึ้น และมีประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตและการค้าขายในเมืองหนานหนิง การสร้างความสัมพันธ์กับคนในเมืองหนานหนิงก็เป็นแนวทางสำคัญสำหรับการแก้ปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมได้

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มณฑลกว่างซี สาธารณรัฐประชาชนจีน พบว่า 1) กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีกระบวนการปรับตัวด้านวัฒนธรรมในขั้นต้นตาตื่นใจที่มีความรู้สึกตื่นตันทันถึงความแปลกใหม่ของวัฒนธรรมจีน ในขั้นตระหนักทางวัฒนธรรมคนไทยกลุ่มนี้เริ่มมีความรู้สึกเหมือนเป็นคนแปลกถิ่น รู้สึกไม่สบายกายไม่สบายใจจากความแตกต่างด้านวัฒนธรรมการกิน ชั้นเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่คนไทยกลุ่มนี้เริ่มได้รับประสบการณ์และการเรียนรู้ใหม่ ๆ จากสังคมจีน และชั้นปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ คนไทยกลุ่มนี้สามารถดำเนินชีวิตโดยคงความเป็นไทยอยู่ และยังสามารถปรับตัวได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Kim, Y.

(2001, อ้างใน Pitts, J., 2009) เสนอว่าในระหว่างกระบวนการของการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมมี 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 บุคคลรู้สึกตนเองสามารถสื่อสารได้ดีในสังคม ระยะที่ 2 บุคคลไม่มีความกดดันในการปรับตัวและมีความมั่นคงในตัวตน และ ระยะที่ 3 บุคคลรู้สึกถึงความก้าวหน้าภายในจิตใจอย่างรวดเร็ว 2) ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีปัญหา ด้านความไม่รู้ภาษาและวัฒนธรรม ปัญหาด้านทัศนคติ และปัญหาด้านพฤติกรรม กลุ่มคนไทยที่ไม่มีทักษะการใช้ภาษาจีนไม่สามารถสื่อสารกับคนจีน และกลุ่มที่มีทักษะการใช้ภาษาจีนในระดับดี แต่บางครั้งไม่รู้จักเลือกใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม และปัญหาการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีนที่ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงบางส่วนมีอคติว่า คนจีนไม่ให้ความสำคัญเรื่องมารยาท และสุขอนามัย บางส่วนมีทัศนคติเชิงบวกต่อวัฒนธรรม เข้าใจความแตกต่างของวัฒนธรรมและเคารพวัฒนธรรมจีน กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีปัญหาด้านพฤติกรรมคือการไม่ชอบรับรู้วัฒนธรรมใหม่และขาดการปรับตัว ซึ่งทำให้เกิดปัญหาความตระหนกทางวัฒนธรรมได้อย่างรุนแรง และปรับตัวได้ยาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อลณีกา สายน้ำเย็น (2560) ที่ศึกษาปัญหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาแลกเปลี่ยนยังประเทศญี่ปุ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย และพบว่า นักศึกษาแลกเปลี่ยนยังประเทศญี่ปุ่นมีปัญหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้แก่ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในการใช้ภาษาและวัฒนธรรม แนวทางการแก้ปัญหาที่ศึกษาเรียนรู้ สังเกตปัญหาด้านทัศนคติ แนวทางการแก้ปัญหานี้คือปรับเปลี่ยนมุมมอง และไม่ยึดติดกับวัฒนธรรมเดิมของตน ยอมรับในวัฒนธรรมใหม่จนเกิดทัศนคติที่ดีขึ้น ปัญหาด้านพฤติกรรมเกิดจากที่พยายามหลีกเลี่ยงที่จะพบเจอคนแปลกหน้า โดยได้เปิดใจยอมรับเพื่อนใหม่เพื่อโอกาสในการได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ ในชีวิต 3) แนวทางการแก้ปัญหาของการปรับตัวด้านวัฒนธรรมกลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีการเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม ความตระหนักในหน้าที่ทูตทางวัฒนธรรมของตนเอง การเรียนรู้และปรับตัวในวัฒนธรรมใหม่ด้วยการเข้าใจวัฒนธรรมอื่น และการสร้างความสัมพันธ์กับคนในเมืองหนานหนิง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาศ ดวงกำเนิด (2551) ที่ศึกษาการสมรสกับคนต่างชาติของสตรีไทยในประเทศเยอรมนี และพบว่า การย้ายถิ่นฐานข้ามทวีปภาษาต่างประเทศมีอิทธิพลทำให้ผู้หญิงไทยจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตัวเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในต่างประเทศให้ได้ และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษยากร ติระพุดิกุลชัย (2561) ที่ศึกษาปัญหาในการสื่อสารและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวต่างชาติที่ทำงานในสถาบันการศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ และพบว่า ชาวต่างชาติที่มาอยู่ที่ประเทศไทย ก่อนเดินทางมักมีวิธีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวด้วยการเรียนรู้ภาษาและวัฒนธรรมจากอินเทอร์เน็ต ยังใช้วิธีการสังเกต สอบถาม และเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับคนไทยเพื่อปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมไทย

ข้อเสนอแนะ

1. กระบวนการปรับตัวด้านวัฒนธรรมพบว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงต้องผ่านกระบวนการปรับตัวด้านวัฒนธรรมขั้นต้นตาตื่นใจ ขั้นตระหนกทางวัฒนธรรม ขั้นเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ และขั้นปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ การปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวไทยในแต่ละภูมิภาคของประเทศจีนมีแนวโน้มที่จะมีความแตกต่างกันในประเด็นย่อยทางวัฒนธรรม ดังนั้น ควรศึกษาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมของคนไทยที่อยู่ในเมืองอื่นของประเทศจีน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2. ปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมพบว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิง มีปัญหาด้านความรู้ภาษาและวัฒนธรรม ปัญหาด้านทัศนคติ และปัญหาด้านพฤติกรรม ดังนั้น ชาวไทยที่จะเดินทางไปอยู่ในประเทศจีน ควรมีการเตรียมความพร้อมด้านภาษา ควรการศึกษาความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและทักษะการใช้ชีวิตในประเทศจีน เพื่อลดความตระหนกทางวัฒนธรรมและปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรม

3. แนวทางการแก้ปัญหาการปรับตัวด้านวัฒนธรรมพบว่า กลุ่มคนไทยที่ประกอบอาชีพค้าขายในเมืองหนานหนิงมีการเพิ่มความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรม ความตระหนักในหน้าที่ทูตทางวัฒนธรรมของตนเอง การเรียนรู้และปรับตัวในวัฒนธรรมใหม่ด้วยการเข้าใจวัฒนธรรมอื่น และการสร้างความสัมพันธ์กับคนในเมืองหนานหนิง ดังนั้น หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องควรนำแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางแก่ชาวไทยที่ต้องการไปประกอบอาชีพค้าขายหรือพำนักอยู่ในประเทศจีน และควรจัดทำคู่มือสำหรับคนไทยในประเทศจีน ที่ครอบคลุมข้อมูลทั่วไปของประเทศจีน

เอกสารอ้างอิง

กรมการกงสุล กระทรวงการต่างประเทศ. (2563). สถิติจำนวนคนไทยในต่างประเทศ ประจำปี2563.

สืบค้นจาก <https://image.mfa.go.th/mfa/0/zE6021nSnu/stat/stat05.pdf>

บุษยากร ตีระพฤติกุลชัย. (2561). ปัญหาในการสื่อสารและการปรับตัวข้ามวัฒนธรรมของชาวต่างชาติที่ทำงานในสถาบันการศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 26(50), 189-212.

ปัทมาภรณ์ ธรรมทัต. (2542). กระบวนการให้สารนิเทศเพื่อการปรับตัวทางวัฒนธรรมของบุคลากรต่างชาติในประเทศไทย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

เมตตา วิวัฒนาบุญกุล (กฤตวิทย์). (2559). การสื่อสารต่างวัฒนธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิลาศ ดวงกำเนิด. (2551). การสมรสกับคนต่างชาติของสตรีไทยในประเทศเยอรมนี. ใน การประชุมประชากรศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 21 (วันที่ 20-21 พฤศจิกายน 2551). กรุงเทพมหานคร.

อัลนิกา สายน้ำเย็น. (2560). ปัญหาการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมและการปรับตัวของนักศึกษาแลกเปลี่ยนยังประเทศญี่ปุ่นของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.วารสารบริหารธุรกิจและภาษา, 8(2), 32-47.

Pitts, J. (2009). Identity and the role of expectations, stress, and talk in short-term student sojourner adjustment: An application of the integrative theory of communication and cross cultural adaptation. *International journal of Intercultural Relation*, 33(2009), 450-462.